

Motion till riksdagen

1989/90:Ju717

av Charlotte Cederschiöld (m)

Besöksförbudslagen

Artikel 8 i Europarådskonventionen stadgar

1. Envar har rätt att få sitt privat- och familjeliv respekterat liksom sitt hem och sin korrespondens.

2. Offentlig myndighet må icke genom ingripande störa åtnjutandet av denna rättighet med undantag för vad som är stadgat i lag och i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till landets säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välstånd, förebyggande av oordning eller brott, hälsovården, skyddande av sedligheten eller av andra personers fri- och rättigheter.

Detta innebär att lagstiftaren genom lag kan ingripa mot de gärningsmän som kränker offrens rättigheter i dessa avseenden för att skydda enskilda människors privat- och familjeliv.

Sverige ratificerade den Europeiska Konventionen om de mänskliga rättigheterna den 11 januari 1952.

Desa rättigheter gäller alla utan åtskillnad enligt artikel 14 som stadgar: Åtnjutandet av fri- och rättigheter, som angivas i denna konvention, skall tryggas utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst, tillhörighet till nationell minoritet, börd eller ställning i övrigt.

Enligt artikel 17 kan rättigheterna inte inskränkas. Där stadgas: Intet i denna konvention må tolkas såsom medförande rätt för någon stat, grupp eller person att ägna sig åt verksamhet eller utföra handling, som syftar till att tillintetgöra någon av de fri- och rättigheter, som angivits i konventionen, eller till att inskränka dem i större utsträckning än som däri medgivits.

De fördragsslutande staterna har förbundit sig att garantera envar de fri- och rättigheter som anges i artikel 1. Staterna har därför rätt och skyldighet att genom lagstiftning hindra att enskilda personer i landet inskränker dessa rättigheter för andra. Envar har rätt att få sitt privat- och familjeliv respekterat.

Trakasserier leder till att offrens normala, sociala liv omöjliggörs eller försvåras. Offren kan inte röra sig fritt, gå vart de vill eller ta emot besök av vem de vill. Av artikel 14 framgår att detta skall tryggas utan åtskillnad av kön, ras, med mera. Varken staten eller gärningsmannen får inskränka offrets rätt att komma i åtnjutande av dessa rättigheter enligt artikel 17. Anslutna stater, såsom Sverige, skall således garantera offren detta skydd. Be-

söksförbudslagen kan ses som ett komplement till brottsbalken för att åstadkomma detta.

Rättssäkerheten för både offer och gärningsman måste beaktas. Offrets rätt att slippa umgänge står emot gärningsmannens rätt att kontakta vem han vill, var och när han önskar. En gränsdragning mellan oförenliga intressen är lagstiftarens och domstolarnas avvägningsdilemma.

Det gäller att ange en gräns som gärningsmannen ej får överskrida om offren skall kunna skyddas. Europakonventionen anger att *envar* skall ha dessa fri- och rättigheter.

Om artikel 8 i Europarådskonventionen skall kunna upprätthållas bör besöksförbudslagen 1 § andra stycket justeras så att det inte blir möjligt att inkräkta i den andres privatliv.

Bestämmelserna om hemfridsbrott ger inte ett fullgott skydd när det gäller att skydda mot inkräktande i privatlivet, då brottet ofta nedprioriteras och inte ger ett rimligt polisskydd i hotande situationer. Grövre brott prioriteras och man vet inte i förväg när ett hemfridsbrott leder till grövre brott.

Med nuvarande lagstiftning får vissa offer sina liv förstörda på ett orimligt sätt. Det är statens uppgift att skydda offret i första hand. Det är inte offret som ständigt skall tvingas flytta, byta arbete, bostadsort, umgänge etc.

Statistiken visar att åklagarna i den helt övervägande delen fall meddelar besöksförbud mot person som är fälld för brott. Lagen ger visserligen visst utrymme för att gripa in på ett tidigare stadium, men lagens skydd skulle påtagligt förbättras om tröskeln för ett ingripande sänktes något. Möjligheten att ingripa tidigare vid en mildare form av kränkning än i dag skulle öka om ordet *allvarligt* togs bort ur besöksförbudslagens 1 § andra stycket som nu lyder: Besöksförbud får meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar ändra 1 § andra stycket besöksförbudslagen så att rekvisitet "allvarligt" avskaffas.

Stockholm den 25 januari 1990

Charlotte Cederschiöld (m)